

Kampen for familieverdier og imot barnevernet

BARNEVERNET

JAN-AAGE TORP

Formann i Kristen Koalisjon Norge

Vårt Land publiserte 20. juni en podkast og 1. juli en nettartikkel der mitt syn og praksis på familieverdier vurderes. Sjefredaktør Bore skrev til meg at podkasten «var relevant i forhold til ditt engasjement rundt norsk barnevern». Her er mitt bidrag.

Barnevernets overgrep. I 1992 introduserte Carl I. Hagen meg for stortingskollega John Alveim som var «skuffet over at kristenfolket ikke går imot barnevernets overgrep». De presenterte et Dokument 8-forslag i 1995: «Tiltak for å gjenopprette tilliten til et barnevern i tillitskrise», men møtte avvisning fra KrF og nesten hele Stortinget. Som formann for sosialkomiteen (1997-2005) forfattet han «Ti bud for dem som kommer i barnevernets søkelys» (ref. Haugsgjerd i Aftenposten 07.02.2015).

Som formann i KKN møtte jeg 29.02.1996 barnevernleder Aud Kjør til tv-duell, så jeg vet at bristene er ikke bare av ny dato. På 90-tallet gjaldt det nordmenn, men fra 2011 er det en global verdikamp.

Global kamp. I 2011 ble to tsjekkiske gutter i Norge tatt av barnevernet. Dette førte til demonstrasjoner, behandling i EU-parlamentet, og Tsjekias president Milos Zeman sammenlignet vårt fosterhjemssystem med nazistenes «Lebensborn-program».

I 2012 ble en indisk baby i Norge tatt av barnevernet. Indias president Pratibha Patil reagerte kraftig.

10/6-2015 sendte psykologspesialist Einar C. Salvesen til Barneministerens «Den nasjonale bekymringsmeldingen» om barnevernet, underskrevet av 250 erfarne fagfolk innen psykologi, juss og sosiale profesjoner - for eksempel Gro Hillestad Thune, Thea Totland, Nina Witoszek.

Menda Nausdal barnevern 16.11.2015 tok fem barn fra en norsk-rumensk familie, ble kampen mot norsk barnevern og «den norske modellens» familiepolitikk global. 10.000 demonstrerte i Oradea, og Romanias parlament sendte 10 topp-politikere til Norge. Våren 2016 ble det organisert demonstrasjoner i 40 land, bl.a. Australia, India, Brasil og USA, og titusener demonstrerte utenfor norske ambassader.

I mai 2016 vant familien i Fjordane Tingrett, og barna ble returnert. Men familien, som ønsker å bo i Norge, har bosatt seg i Romania av frykt for barnevernet.

De rumenske senatorer Ben-Oni Ardelean og Titus Corlatean meldte i januar 2016 fra om barnevernets håndtering av Nausdal-familien til Europarådets parlamentarikerforsamling (PACE) i Strasbourg, og Thorbjørn Jagland ga oppdraget med å granske til visepresident av Moldovas parlament, Valeriu Ghileci. Etter granskning og

Foto: Unsplash

møter med norske myndigheter ble hans rapport om «Å finne balansen mellom barnets beste og behovet for å holde familien sammen» vedtatt 28.06.2018 av PACE med 72 prosent.

«Den norske modellen». Selv kastet jeg meg inn i kampen da jeg ble oppsøkt av Ardelean, men med beven på grunn av min egen familiekamp, og fordi det tolereres ikke i Norge.

02.03.2016 opplevde jeg medias stemping da Vårt Land-redaktør Alf Jønsund skrev at min støtte til Nausdal-familien ga signaler som «kan være livsfarlige for noen barn».

Da Tingretten fikk presentert bevisene i mai 2016, ble alle barna sendt hjem. Ifølge en norsk domstol var inntet «farlig» med den skjønnede familien. Men Vårt Land ber ikke om unnskyldning.

Mantraet er at vi må bevare «den norske modellen», og den inkluderer barnevernet.

Fem barn hver dag. 29.01.2019 publiserte Dagen en felles artikkel av psykologspesialist Salvesen og meg. Vi skrev blant annet: Vi er personlig involvert i flere barnevernsaker, saker vi kjenner i detalj, som med norske etniske familier som opplever unødig brutal fremferd av politiet og barnevernet. At barnevernkontorer og politi i «vernets» tjeneste, nå gjennom flere år har kunnet utøve sin makt/sine roller på denne måten, vitner om at systemet og verdiene har spilt fallitt. Vi står overfor en alvorlig krise som en rettsstat og i folks rettsoppfatning.

Vi samarbeider med en rekke ambassader i Norge som opplever at deres landsmenn blir overkjørt av barnevernet. Polens problemer ligner til forveksling på hva andre land opplever i Norge. Vi er kjent med at EU-landenes konsulter kommuniserte samlet i 2017 sin bekymring over barnevernet i et møte med Utenriksdepartementet.

Som psykolog og pastor har vi ulike ståsteder trosmessig og faglig, men vi forenes i vårt engasjement for barn og foreldre (=familier) som svært ofte opplever akuttinngrep på grunnlag av spekulative og svakt funderte «bekym-

ringsmeldinger» og uverdigg behandling i etterkant. Vi ser at barnevernkontorene ofte misbruker psykologisk teori og gjennomfører oppsplitting av familier uten skjellig grunn, og på en måte som etter vår oppfatning kan være i strid med lover og forskrifter.

Kostbare plasseringer gjøres av barn i fosterhjem og institusjoner, mens vår erfaring er at i de fleste tilfeller ville det vært bedre for barnet selv, og samfunnsøkonomisk bedre, å finne gode løsninger innenfor familiens rammer. Dette krever imidlertid relasjonskompetanse og samarbeidsferdigheter langt utover det vi erfarer altfor mange barnevernkontorene er i stand til. Isteden møter vi ufleksible og lukkede kulturer med liten evne til å ta inn ny kunnskap, enn si innrømme feil. Ikke sjelden motarbeider barnevernet entydige beslutninger i fylkesnemnd, tingrett og lagmannsrett. Løsningen er slett ikke mer penger og lengre utdannelse, men en grunnleggende respekt for familienes integritet og egenverdi, uavhengig av kulturelt og livssynsmessig ståsted.

Urovekkende. Det er noe riv ruskende galt når SSBs egne tall viser at nesten fem barn tas fra sin familie hver bidige dag i Norge som jo har kun fem millioner innbyggere. Det er en urovekkende høy andel.

Undersøkelser viser at barn oftest søker tilbake til sine biologiske foreldre ved fylte 18 år, til tross for barnevernets dom over foreldrene. Ingen foreldre er fullkomne, men vi tror at familien er den beste ordning for en bærekraftig utvikling for menneskeheten.

vårt land BEKLAGER

«Vårt Land beklager at Jan-Aage Torp ikke ble gitt anledning til å kommentere innholdet i podkasten «Nyhus & Dokka» 20. juni. Av hensyn til privatlivets fred ønsker partene ikke en behandling av saken i PFU, og er blitt enige om en minnelig ordning.»

Gode møteplasser

FOLKEHELSE

KAROLINE BIRKELI-GAUSS

Byplanlegger og urbanist i Asplan Viak

HEIDI JOHANSEN

Sivilarkitekt i Asplan Viak

Ulikhetene øker og vi blir stadig mer ensomme og inaktive i Norge. Dette er den sorgelige statistikken i store- og mellomstore byer. Å skape flere og mer varierte møteplasser for mennesker der de bor, er ett av flere virkemidler som vil bidra til å «få bukt med» noen av de største samfunnsutfordringene vi står overfor: ensomhet, økende forskjeller og inaktivitet.

Nasjonalt er det satsning på å styrke folkehelsen til den norske befolkningen. Det er laget flere stortingsmeldinger de siste årene som illustrerer dette, som Folkehelsemeldingen, Ulikhetsmeldingen og El-dremeldingen. Gode møteplasser trekkes frem som et av flere suksesskriterier for å skape robuste lokalsamfunn og nærmiljø og derigjennom bedre folks helse.

«Skal vi bygge oss til bedre helse, må vi bygge flere og mer varierte møteplasser også utenfor sentrum.»

Gode møteplasser er limet i et lokalsamfunn. En god møteplass kjennetegnes først og fremst ved at den tiltrekker seg mennesker i ulike aldre og livssituasjoner. En god møteplass legger til rette for tilfeldige møter mellom bekjente, og er et sted der folk som ikke kjenner hverandre kan komme i prat. Fordi mennesker er forskjellige og dagene byr på ulike situasjoner, trenger vi nettverk av møteplasser tilpasset ulike behov og situasjoner.

Som byplanleggere møter vi mennesker i ulike aldre med ulike fysiske forutsetninger. Når vi spør disse menneskene om hva de savner i sitt nærmiljø har de alltid en ting til felles. De savner gode møteplasser. Vi vet at interaksjon med andre er viktig for å styrke folkehelsearbeidet og forebygger noen av vår tids største utfordringer: inaktivitet og ensomhet. Å bygge og tilrettelegge for gode møteplasser er ikke nødvendigvis veldig ressurskrevende. Hvorfor er det da så få av dem?

Gode eksempler. Å skape gode møteplasser er på agendaen til mange store og mellomstore byer i Norge. Flere byer kan vise til vellykkede prosjekter der nye møteplasser har bidratt til nytt og etterlengtet byliv. Noen gode eksempler er Sørenga badestrand i Oslo sentrum, bystranda i Kristiansand, nye lekeplasser på Tøyen i Oslo, Geo-parken i Stavanger og den nye lekeplassen på torvet i Arendal sentrum. Alle eksemplene illustrerer en satsning på byliv og sosial bærekraft i sentrum, men vi etterspør de gode møteplassene i boligområder og lokalsamfunn utenfor sentrum. Der hvor folk flest bor.

Hverdagsmøteplassene er utrolig viktige for trivsel, aktivitet og sosiale nettverk. Men disse blir ikke prioritert i like stor grad i bygd som i by, i periferi som i sentrum. Kommunepolitikere bør prioritere å skape flere muligheter for interaksjonen mellom innbyggerne. Ressursene som brukes får man mest sannsynlig igjen i form av mer robuste lokalsamfunn og lykkeligere innbyggere.